

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobce: **J. P.,** zastoupeného JUDr. Martou Čihákovou, advokátkou, se sídlem Masarykova 43, Ústí nad Labem, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 1. 12. 2010, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 26. 9. 2011, č. j. 16 Ad 5/2011 - 29,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalobci **se vrací** přeplatek na soudním poplatku ve výši 3000 Kč; přeplatek bude vyplacen z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám JUDr. Marty Čihákové, advokátky, se sídlem Masarykova 43, Ústí nad Labem.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Žalobce (dále též jen *„stěžovatel“*) se žalobou podanou dne 10. 2. 2011 domáhal, aby Krajský soud v Ústí nad Labem přezkoumal rozhodnutí žalované č. j. X1 ze dne 1. 12. 2010, jímž žalovaná zamítla námitky a potvrdila rozhodnutí o starobním důchodu č. I, II, III č. j. X ze dne 29. 6. 2010; těmito rozhodnutími byl stěžovatelův důchod přiznaný od 1. 1. 2008 opakovaně zvyšován v návaznosti na zjištění nových skutečností.

[2] Stěžovatel se domáhal pro výši důchodu započtení období od 20. 4. 1987 do 30. 6. 1990, kdy podle nařízení vlády České socialistické republiky č. 154/1982 Sb. a povolení národního výboru č. j. 741/87 ze dne 20. 3. 1987 poskytoval souběžně služby občanům a pracoval v pracovním poměru v Severočeských tukových závodech; v tomto zaměstnání pracoval od 30. 5. 1971 do 30. 6. 1990. Stěžovatel měl za to, že podklady o průběhu výkonu vedlejší pracovní činnosti řádně doložil, přesto vše nebylo zohledněno při výpočtu starobního důchodu.

[3] Stěžovatel rovněž nesouhlasil s tím, že žalovaná nezohlednila doby jeho pracovní neschopnosti, které vyplývají z lékařských zpráv ze dne 21. 8. 2009 a 23. 3. 2010. Stěžovatel se domníval, že byl za tuto dobu osvobozen od plateb záloh na sociálním a zdravotním pojištění; nezohledněním těchto údajů mu proto měl být snížen důchod na poloviční částku.

[4] Žalovaná ve vyjádření s odkazem na § 73 odst. 1 vyhlášky federálního ministerstva práce a sociálních věcí č. 149/1988 Sb., ve znění účinném do 30. 4. 1990, poukázala na to, že stěžovatel nebyl v letech 1987 až 1990 důchodově zabezpečen jako občan poskytující služby na základě povolení národního výboru, neboť se současně účastnil důchodového zabezpečení z titulu zaměstnání v Severočeských tukových závodech a tato doba i výdělky byly žalobci zhodnoceny. Žalovaná rovněž dodala, že jí není známo, o jaké lékařské zprávy stěžovatel opírá své námitky a jaký mají vztah k napadenému rozhodnutí.

[5] Stěžovatel v replice k vyjádření žalované namítl, že odpracovaná doba od 20. 4. 1987 do 30. 6. 1990 se do výměru započítává z toho důvodu, že řádně platil daně. Stěžovatel rovněž poukázal na to, že za roky 2000 a 2003 měl řádné zaplacené pojištění, které mělo být započítáno. K lékařským zprávám poukázal tolik, že dokazují pracovní neschopnost za období, kdy neměl povinnost platit pojistné na sociální zabezpečení; stěžoval odkázal na k žalobě přiložený výpis evidence OSVČ, v němž nebyla vykázána pracovní neschopnost, stěžovatel rovněž jako důkaz přiložil přehled o zaplacených dobách pojištění na sociální zabezpečení, který sám vypracoval. Stěžovatel se domnívá, že na zaplaceném pojistném mu dokonce vznikl přeplatek.

[6] Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 26. 9. 2011 č. j. 16 Ad 5/2011 - 59, žalobu zamítl (výrok I.) a nepřiznal účastníkům sporu právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.).

[7] Soud poté, co shrnul podmínky pro vznik nároku na starobní důchod, neshledal důvodnou námitku stěžovatele na zhodnocení doby 1987 – 1990. Soud dovodil, že stěžovatel nebyl důchodově zabezpečen jako občan poskytující služby na základě povolení národního výboru, neboť se účastnil důchodového zabezpečení z titulu zaměstnání v Severočeských tukových závodech (které trvalo od 3. 5. 1971 do 30. 6. 1990); tyto doby a výdělky byly stěžovali řádně zhodnoceny. Soud konstatoval, že Okresní národní výbor na uvedenou dobu nevydal rozhodnutí o vzniku účasti sociálního zabezpečení pro stěžovatele, na uvedené období nebyl vyhotoven evidenční list; z těchto důvodů nelze zhodnotit výkon truhlářských prací v letech 1987 až 1990.

[8] K námitce stěžovatele, že žalovaná nesprávně nezapočetla dobu výkonu stěžovatele jako osoby samostatně výdělečné činnosti v letech 2000 a 2003 (podle stěžovatele byl v tuto dobu pro pracovní neschopnost osvobozen od plateb záloh na sociálním a zdravotním pojištění) soud konstatoval, že stěžovatel podal dne 6. 4. 2001 přehled o příjmech a výdajích OSVČ za rok 2000, z něhož vyplynulo, že stěžovatel v roce 2000 nedosáhl průměrného měsíčního výdělku zákonem stanoveného pro povinnou účast na důchodovém pojištění OSVČ alespoň ve výši 3150 Kč, když dosáhl pouze průměrného výdělku 589,08 Kč. Jelikož se stěžovatel nejpozději s podáním přehledu za rok 2000 k účasti na důchodovém pojištění nepřihlásil, nemohl se jej účastnit dobrovolně dle § 48a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Soud dále zjistil, že stěžovateli za rok 2000 nevznikl doplatek na pojistném, ke dni 9. 4. 2001 měl stěžovatel vůči Okresní správě sociálního zabezpečení v Ústí nad Labem dluh ve výši 3826 Kč jako nedoplatek na pojistném a dlužné penále za období 1997 - 2000.

[9] Soud dále ze správního spisu zjistil, že stěžovatel podal dne 24. 3. 2004 přehled o příjmech a výdajích OSVČ z přehledu za rok 2003 a dále, že stěžovatel v roce 2003 nedosáhl průměrného měsíčního příjmu nezbytného pro vznik účasti na důchodovém pojištění osob samostatně výdělečně činných ve výši 3700 Kč, nýbrž ve výši 2756,17 Kč. Jelikož se stěžovatel nejpozději s podáním přehledu za rok 2003 dobrovolně nepřihlásil k účasti na důchodovém pojištění, nemohl se jej účastnit dle § 48a odst. 1 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Soud dále shrnul, že stěžovatel stanovené zálohy na období 1 - 12/2003 ve výši 548 Kč měsíčně neplatil, proto mu bylo vyměřeno penále z těchto záloh v celkové výši 1601 Kč. Platby zaslané stěžovatelem na účet Okresní správy sociálního zabezpečení v Ústí nad Labem v roce 2003 ve výši 6983 Kč byly započteny na úhradu nedoplatku pojistného za rok 2002 (měsíce 4, 9 a částečně 10), penále z nedoplatku na pojistném za roky 2001, 2002. Stěžovateli proto nemohl vzniknout přeplatek na pojistném.

[10] Soud na základě toho uzavřel, že stěžovatel jako osoba samostatně výdělečně činná v roce 2000 a 2003 nedosáhl dostatečné výše příjmu za kalendářní rok zakládající účast na důchodovém pojištění a nepřihlásil se ani dobrovolně k důchodovému pojištění. Soud posoudil výši důchodu stěžovatele a dospěl k závěru, že žalovaná jej stanovila ve správné výši podle platné právní úpravy odpovídající skutkovým zjištěním uvedeným ve spise.

II. Kasační stížnost

[11] Stěžovatel se závěry krajského soudu nesouhlasil, rozsudek napadl kasační stížností ze dne 11. 11. 2011 pro důvody dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále též jen „*s. ř. s.*"). Stěžovatel se domnívá, že soud nesprávně posoudil právní otázku, že skutková podstata, z níž napadené rozhodnutí vychází, nemá oporu ve spise, a že soud se nezabýval stěžovatelem navrženými důkazy. Stěžovatel je názoru, že dokazování bude nezbytné doplnit lékařskými zprávami, veškerými platbami pojistného, čímž mají být odstraněny vady skutkových zjištění.

[12] Stěžovatel nesouhlasil s právním názorem krajského soudu, že nelze pro výši starobního důchodu započíst pro souběh s pracovním poměrem i dobu poskytování služeb od 20. 4. 1987 do 30. 6. 1990, stěžovatel zdůraznil, že za toto období z této činnosti řádně

odváděl daně i platby na veškerá pojištění. Stěžovatel poukázal na skutečnost, že veškeré doklady prokazující tyto platby nabízel soudu, tak správnímu orgánu.

[13] Stěžovatel rovněž vytkl soudu, pokud konstatoval, že žalovaná neměla k dispozici lékařské zprávy a dále se nezabýval námitkou stěžovatele k požadovanému započtu doby pracovní neschopnosti; stěžovatel poukazuje, že lékařské zprávy sám předložil, soudu vytýká, že se jimi nezabýval s konstatováním, že předložil kopie těchto zpráv.

[14] Žalovaná ke kasační stížnosti uvedla, že k dosavadnímu řízení nemá námitky a zcela se ztotožňuje s právním názorem krajského soudu.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[15] Nejvyšší správní soud se v první řadě zabýval, zda jsou splněny podmínky pro věcné projednání kasační stížnosti. Kasační stížnost je přípustná; směřuje proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví (§ 102 s. ř. s.). Kasační stížnost byla podána včas (§106 odst. 2 s. ř. s.) oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí vzešlo (§ 105 odst. 1 s. ř. s.), stěžovatele v řízení zastupuje advokát (§ 105 odst. 2 s. ř. s.)

[16] Stěžovatel vytkl krajskému soudu vadu řízení, neboť se soud nezabýval stěžovatelem předloženými důkazy /kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s./, stěžovatel dále namítl, že skutková podstata, z níž napadené rozhodnutí vychází, nemá oporu ve spise /kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s./, a konečně stěžovatel dovozuje též nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení /kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s./.

[17] Nejvyšší správní soud vázán rozsahem kasační stížnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.) stěžovatele posoudil věc takto:

[18] Podle § 75 odst. 1 s. ř. s. soudy při přezkoumání rozhodnutí v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu posuzují skutkový a právní stav, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Ústavní soud v nálezu ze dne 21. 3. 2002, sp. zn. I. ÚS 55/01, dostupném na http://nalus.usoud.cz/ vyslovil, že v zásadě nedojde k porušení čl. 36 Listiny základních práv a svobod, pokud soud nevyhoví všem důkazním návrhům účastníků, neboť jen soudu přísluší rozhodnout, které z navržených důkazů provede a které nikoliv; to však platí pouze potud, pokud lze na skutkový stav v dané věci bezpečně usoudit.

[19] V řízení před žalovanou se stěžovatel domáhal zhodnocení let 2000 a 2003 jako doby účasti na důchodovém pojištění osoby samostatně výdělečně činné s odůvodněním, že za tyto roky *„vše řádně zaúčtoval“*, aniž by současně konkrétním způsobem zpochybnil skutková zjištění žalované, podle nichž stěžovatel nesplnil podmínky pro povinnou či dobrovolnou účast na důchodovém pojištění osob samostatně výdělečně činných pro nedosažení průměrného měsíčního příjmu. Stěžovatel zpochybnil závěry žalované konkrétní námitkou až v řízení o žalobě, když se domáhal zohlednění doby pracovní

neschopnosti (dokládanou lékařskými zprávami); stěžovatel se domníval, že po tuto dobu měl být osvobozen od plateb na sociálním a zdravotním pojištění.

[20] Stěžovatel pro řízení před krajským soudem přiložil soubor několika podkladů; Nejvyšší správní soud z nich zjistil, že stěžovatel průběžně platil pojistné na sociální zabezpečení (včetně dluhu na pojistném), platil daň z příjmů fyzické osoby, stěžovatel též doložil kopii povolení k poskytování služeb občany podle nařízení vlády České socialistické republiky č. 154/1982 Sb. ze dne 20. 3. 1987, rozhodnutí o registraci předmětu podnikání ze dne 10. 7. 1990 a 7. 12. 1990, živnostenské oprávnění ze dne 7. 12. 1992, skutečnosti pro započtení některých dob pojištění (vojenská služba, vzdělání, zaměstnání, doba vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání). Stěžovatel předložil soudu potvrzení Okresní správy sociálního zabezpečení v Ústí nad Labem ze dne 29. 3. 2007 o vedení stěžovatele v evidenci jako osoby samostatně výdělečně činné v době od 1. 7. 1990 do 20. 3. 2007, potvrzení o dobách účasti na důchodovém pojištění osob samostatně výdělečně činných v období od 1. 7. 1990 do 20. 3. 2007 a o účasti na nemocenském pojištění osob samostatně výdělečně činných v době od 1. 7. 1990 do 31. 10. 1995. Stěžovatel předložil i lékařské zprávy (ze dne 21. 8. 2009 a 23. 3. 2009) obsahující výpis dob pracovních neschopností od roku 1992 až do roku 2008, lékařské zprávy o pracovním úrazu z června 2005.

[21] Podle ustanovení § 10 odst. 1 a 2 zákona o důchodovém pojištění (ve znění účinném do 31. 12. 2003), vznikla zákonná účast na důchodovém pojištění osobě samostatně výdělečně činné tehdy, pokud její příjem ze samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení dosáhl v kalendářním roce aspoň šestinásobku částky, do níž se započítává plně část osobního vyměřovacího základu, avšak poměrně snížené o polovinu částky, do níž se započítává plně část osobního vyměřovacího základu za každý kalendářní měsíc, v němž po celý měsíc osoba samostatně výdělečně činná měla nárok na nemocenské z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných, popřípadě pobírala takové nemocenské. Ustanovení § 10 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění (ve znění účinném do 31. 12. 2003) reflektovalo sníženou možnost osob v pracovní neschopnosti po tuto dobu čerpajících dávky ze systému nemocenského pojištění dosáhnout rozhodného příjmu pro vznik účasti na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění a umožnilo vznik zákonné účasti na důchodovém pojištění tehdy, dosáhla-li osoba samostatně výdělečně činná alespoň takto redukované výše příjmu.

[22] Předložené lékařské zprávy mj. potvrzují pracovní neschopnost stěžovatele v období 22. 1. 2000 - 30. 1. 2001; stěžovatel soudu současně předložil i potvrzení Okresní správy sociálního zabezpečení v Ústí nad Labem o účasti pojištění v systému nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných, z něhož plyne, že stěžovatel nebyl od 31. 10. 1995 účasten nemocenského pojištění, a z toho důvodu mu nemohl vzniknout za dobu pracovní neschopnosti nárok na dávky nemocenského pojištění. Pro snížení uvedeného 6 násobku tedy bylo rozhodující pobírání dávek nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných, nikoli trvání pracovní neschopnosti. Stěžovatel za této situace nesplnil podmínky pro vznik povinné účasti na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 1 a 2 zákona o důchodovém pojištění ve znění účinném do 31. 12. 2003. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že při existenci nesporné skutečnosti,

že stěžovatel se nepřihlásil k dobrovolné účasti na důchodovém pojištění za roky 2000 a 2003, ani předloženými lékařskými zprávami nemohl zpochybnit správnost předchozích závěrů žalované i krajského soudu. Přestože Nejvyšší správní soud tyto úvahy v rozsudku krajského soudu postrádá, z výše uvedeného však současně vyplývá, že za těchto okolností ani absence provedeného dokazování lékařskou zprávou s datem 21. 8. 2009 či s datem 23. 3. 2010 neznamená vadu řízení, jež by mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé /§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s./, neboť stěžovatel se domáhal prokazování skutečností, jež z právního hlediska nebyly relevantní.

[23] Pokud stěžovatel namítá kasační důvod podle §103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., Nejvyšší správní soud neshledal ani tuto námitku důvodnou. Podle judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. rozsudek ze dne 23. 9. 2004, č. j. 7 Azs 152/2004 - 31, rozsudek ze dne 22. 3. 2005, č. j. 4 As 56/2003 - 76, obojí dostupné na www.nssoud.cz) je rozhodující, zda si správní orgán opatřil dostatek důkazů, na jejichž základě zjistil přesně a úplně skutkový stav věci a zda je vyhodnotil v kontextu platné právní úpravy. Námitka, že skutková podstata, z níž správní orgán vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, je nedůvodná, pokud je poté z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, proč v souladu se správním spisem soud shledal zjištění skutkového stavu žalovaným za úplné a spolehlivé, jakými úvahami se řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů či utváření závěru o skutkovém stavu, a z jakého důvodu nepovažoval za důvodnou právní argumentaci stěžovatele v žalobě.

[24] Žalovaná při rozhodování o námitkách vycházela z evidenčních údajů příslušné Okresní správy sociálního zabezpečení v Ústí nad Labem; součástí správního spisu je přípis Okresní správy sociálního zabezpečení v Ústí nad Labem ze dne 6. 8. 2010, kterou přiložil k námitkám stěžovatel. Uvedeným přípisem Okresní správa sociálního zabezpečení vyrozuměla stěžovatele o prošetření podmínek jeho účasti na důchodovém pojištění zejména, že v době od 3. 5. 1971 do 30. 6. 1990 byl stěžovatel souběžně zaměstnaný a tudíž se nemohl účastnit zabezpečení občanů poskytujících služby na základě povolení národního výboru. Okresní správa sociální zabezpečení dále konstatovala, že za rok 2000 stěžovatel dosáhl průměrného měsíčního příjmu 589,08 Kč a příjem ze zákona o důchodovém pojištění povinný pro vznik účasti na důchodovém pojištění činil v roce 2000 měsíčně nejméně 3150 Kč; obdobně v roce 2003 dosáhl stěžovatel průměrného měsíčního příjmu 2756,17 Kč, přičemž rozhodný příjem pro vznik povinné účasti na důchodovém pojištění v roce 2003 činil nejméně měsíčně 3700 Kč; z těchto důvodů nevznikla stěžovateli v těchto letech účast na povinném důchodovém pojištění a stěžovatel se nepřihlásil ani k dobrovolnému pojištění. Pakliže se stěžovatel domáhal přehodnocení zhodnocení dotčeného období pouze námitkou, že v letech 2000 a 2003 platil pojistné, přičemž nezpochybnil uvedená zjištění Okresní správy sociálního zabezpečení o rozhodujících podmínkách vzniku jeho účasti na důchodovém pojištění osob samostatně výdělečně činných (např. k výši svých dosažených příjmů z výdělečné činnosti, příp. existenci dobrovolné účasti na důchodovém pojištění) či jinak nenavrhl přehodnocení podmínek vzniku účasti na důchodovém pojištění v dotčeném období (např. pro redukci hranice rozhodného příjmu z důvodu své pracovní neschopnosti podle § 10 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění ve znění do 31. 12. 2003), Nejvyšší správní soud shledal skutková zjištění žalované o podmínkách účasti stěžovatele na důchodovém pojištění v roce 2000 a 2003 za dostatečné a ztotožnil se z následujícím závěrem žalované i krajského soudu,

že stěžovatel v letech 2000 a 2003 nebyl účasten důchodového pojištění osob samostatně výdělečně činných.

[25] Jelikož stěžovatel ve správním ani soudním řízení nečinil spornou skutečnost, že služby občanům v období 20. 3. 1987 - 30. 6. 1990 na základě povolení národního výboru poskytoval souběžně s pracovním poměrem trvajícím u tehdejšího zaměstnavatele (Severočeské tukové závody), Nejvyšší správní soud shledal, že v této otázce nevykazují skutková zjištění jakoukoliv vadu.

[26] V posledně uvedené věci se rozchází právní názor žalované, krajského soudu na straně jedné a stěžovatele na straně druhé. Stěžovatel namítá nesprávný právní názor krajského soudu /kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s./ a dovozuje, že byl-li povinen odvádět daň z příjmů obyvatelstva za dobu poskytování služeb občanům na základě povolení národního výboru podle nařízení vlády České socialistické republiky ze dne 8. 12. 1982, č. 154/1982 Sb., měl být z této činnosti účasten i důchodového zabezpečení, a to vedle souběžně vykonávaného pracovního poměru u zaměstnavatele (nyní právní nástupce SETUZA, a. s.).

[27] Osoby poskytující věcná plnění a výkony na základě povolení národního výboru byly účastny důchodového zabezpečení podle § 3 písm. c) zákona č. 121/1975 Sb., o sociálním zabezpečení, a a s účinností od 1. 10. 1988 dle § 6 odst. 1 písm. d) zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, a jejich prováděcími předpisy toliko za podmínky, že nebyly účastny zabezpečení (pojištění) z důvodu jiné činnosti, nepožívaly důchod starobní ani invalidní a vykonávaly tuto činnost v takovém rozsahu, že z příjmů z ní dosažených v předchozím kalendářním roce byly povinny platit daň z příjmů obyvatelstva (§ 97 odst. 1 vyhlášky federálního ministerstva práce a sociálních věcí č. 128/1975 Sb. a shodně též § 73 odst. 1 vyhlášky federálního ministerstva práce a sociálních věcí č. 149/1988 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení).

[28] V průběhu řízení zůstalo nezpochybněno, že stěžovatel byl zaměstnán od 3. 5. 1971 do 30. 6. 1990, a že se po tuto dobu účastnil sociálního zabezpečení jako pracovník v pracovním poměru; proto nelze dospět k jinému závěru, než že stěžovateli nevznikla účast na důchodovém zabezpečení z činnosti povolené národním výborem v době od získání oprávnění dne do konce pracovního poměru dne 30. 6. 1990. Na tomto závěru nemění nic ani skutečnost, že stěžovatel odváděl z povolené činnosti daň z příjmů obyvatelstva; účast na důchodovém zabezpečení osob s činností povolenou národním výborem totiž vznikla teprve kumulativním naplněním všech výše uvedených podmínek a pro nesplnění byť jen jedné z nich nevznikla stěžovateli účast na důchodovém zabezpečení z povolené činnosti. Do roku 1993 bylo důchodové zabezpečení financováno bez přímé vazby na platby pojistného. V systému, kde nebylo hrazeno pojistné na důchodové pojištění, existovala širší možnost volby ze strany zákonodárce, které činnosti zahrne a v jakém rozsahu pod doby zaměstnání. Právní úprava v oblasti důchodového zabezpečení (pojištění) umožňovala souběh činností, jenž neměl vliv na primární vztah vyplývající z pracovního poměru. Je typické, že takový přístup by měl své limity v systému pojištění, i když i v něm neplatí záruka plné ekvivalence zaplaceného pojistného (srov. redukce osobního vyměřovacího základu za neexistence „stropu“ pro placení pojistného, či placení pojistného příjemci důchodů v rámci široké solidarity apod.).

Nejvyšší správní soud neshledává tuto úpravu v rozporu se základními principy zabezpečení ve stáří, jak plynou z právních předpisů a ústavního pořádku; tím spíše kasační soud neshledal (za nezpochybněného skutkového stavu o souběhu zaměstnání a povolené činnosti) důvodnou ani námitku nesprávného posouzení této právní otázky soudem. Nadto zdůrazňuje, že dobu, v níž tuto činnost stěžovatel vykonával (1987 - 1990) v nároku a ve výši důchodu má hodnocenou, pro výši důchodu však nemohly být započteny výdělky dosahované v této činnosti, neboť tomu brání důvody a výše vyložená právní úprava.

[29] Nejvyšší správní soud uzavírá, že v období do 30. 6. 1990 byly podmínky účasti na důchodovém zabezpečení splněny pro účast stěžovatele na důchodovém zabezpečení jako pracovníka v pracovním poměru. V období roků 2000 a 2003 stěžovateli naopak nevznikla účast na důchodovém pojištění vůbec, neboť stěžovatel nedosáhl minimální hranici příjmů nezbytné pro vznik účasti na důchodovém pojištění osob samostatně výdělečně činných, resp. v případě stěžovatele nebyly naplněny podmínky pro redukci této hranice (srov. § 10 odst. 1 a 2 zákona č. 155/1995 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 2000 a ve znění účinném do 31. 12. 2003). Na uvedeném nemůže ničeho změnit ani stěžovatelem pro řízení o kasační stížnosti navrhované vyžádání přehledu o zaplaceném pojistném na sociální zabezpečení od Okresní správy sociálního zabezpečení v Ústí nad Labem za sporné období. Povinnost platit pojistné (zde na důchodové pojištění) vzniká teprve tehdy, je-li osoba účastna pojištění (srov. § 3 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti). Jelikož v případu stěžovatele byla předmětem sporu otázka, zda stěžovateli vůbec vznikla účast na důchodovém pojištění (jež podmiňuje povinnost platit pojistné, ne naopak), nepovažuje Nejvyšší správní soud za relevantní případné dokazování přehledem o platbách pojistného.

[30] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji zamítl.

IV. Náklady řízení

[31] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nenáleží, správní orgán nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

[32] Nejvyšší správní soud ze soudního spisu zjistil, že stěžovatel s podáním kasační stížnosti zaplatil soudní poplatek v kolcích ve výši 3000 Kč (Nejvyšší správní soud poznamenává, že soudní poplatek za kasační stížnost činí 5000 Kč dle položky 19 Sazebníku poplatků zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, s účinností od 1. 9. 2011). Dle § 11 odst. 1 písm. b) zákona o soudních poplatcích je řízení ve věcech důchodového pojištění od soudního poplatku osvobozeno (totéž platí o řízení o kasační stížnosti srov. § 11 odst. 3 písm. f) zákona o soudních poplatcích). Soud vrátí poplatek z účtu soudu, jestliže jej zaplatil ten, kdo k tomu nebyl povinen; tato povinnost soudu platí i v případě poplatku zaplaceném kolkovou známkou (srov. § 10 odst. 1 věta první a třetí zákona o soudních poplatcích). Jelikož Nejvyšší správní soud podle § 3 odst. 4 zákona o

soudních poplatcích ve znění účinném od 1. 1. 2012 rozhoduje ve věcech poplatků za řízení o kasační stížnosti, rozhodl proto dalším výrokem též o vrácení přeplatku na soudním poplatku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. března 2012

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně

senátu